

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษา ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

#### 1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

#### 2. สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

### 3. วิธีการดำเนินการวิจัย

#### 1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา จำนวน 12 มาตรฐาน ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา
  2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน
  3. การมุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ
  4. การพัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
  5. การพัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารงานจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น
- เป็นลำดับ
6. การปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวร
  7. การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
  8. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
  9. การร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
  10. การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
  11. การเป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
  12. การสร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

#### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 331 คน และครู จำนวน 3,471 คน รวมทั้งสิ้น 3,802 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จาก 331 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 175 คนและครู จำนวน 348 คน รวมทั้งสิ้น 523 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น การใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการกำหนดสัดส่วนโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ 10

### 3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

#### 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

##### 3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู

##### 3.1.2 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา จำนวน 12 มาตรฐาน ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติ ตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้ที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ( Checklist )

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ( Rating Scale )

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

#### 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวนทั้งสิ้น 523 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด 523 ฉบับ คิดเป็น 100%

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยวิเคราะห์ *t-test* เพื่อทดสอบเกี่ยวกับสถานภาพ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

#### 5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.53$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.60$ ) ด้านที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ ( $\bar{x} = 3.56$ ) และด้านที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ( $\bar{x} = 3.55$ ) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ( $\bar{x} = 3.50$ ) ด้านที่ 6 ปฏิบัติงานองค์กรโดยเน้นผลถาวร ( $\bar{x} = 3.49$ ) และด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ( $\bar{x} = 3.47$ )

เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.63$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.74$ ) ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา ( $\bar{x} = 3.72$ ) และด้านที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ ( $\bar{x} = 3.71$ )

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 3.48$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.54$ ) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ( $\bar{x} = 3.50$ ) ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ( $\bar{x} = 3.49$ ) และด้านที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ( $\bar{x} = 3.48$ )

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.53$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.60$ ) ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทาง



วิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ( $\bar{x} = 3.56$ ) และด้านที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ( $\bar{x} = 3.55$ ) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ( $\bar{x} = 3.50$ ) ด้านที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวร ( $\bar{x} = 3.49$ ) และด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ( $\bar{x} = 3.47$ )

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.62$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 12 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ( $\bar{x} = 3.76$ ) ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.71$ ) และด้านที่ 2 ตัดสินปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน ( $\bar{x} = 3.68$ )

โรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 3.50$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ( $\bar{x} = 3.56$ ) ด้านที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ ( $\bar{x} = 3.55$ ) และด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ( $\bar{x} = 3.53$ ) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ( $\bar{x} = 3.47$ ) และด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ( $\bar{x} = 3.45$ ) และด้านที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร ( $\bar{x} = 3.43$ )

โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 3.48$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ( $\bar{x} = 3.75$ ) และด้านที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ( $\bar{x} = 3.51$ ) อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ ( $\bar{x} = 3.50$ ) ด้านที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ( $\bar{x} = 3.48$ ) และด้านที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร ( $\bar{x} = 3.47$ )

2. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน 10 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ และด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ ด้านที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา ด้านที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ และด้านที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ไม่พบความแตกต่าง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีผู้เสนอแนะ ดังนี้ คือ ผู้บริหารควรมีเอกสารการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ควรมีกิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาสถานศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารควรมีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัย เป็นปัจจุบันเพื่อนำมาพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำที่ดี ใจกว้าง และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถและเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีความขยัน มีความคิดสร้างสรรค์และมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

## 5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถที่ได้รับมากจากการอบรม การสัมมนา ประสบการณ์ในการทำงานที่สั่งสมมา อีกทั้งในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการศึกษา และการบริหารสถานศึกษา ยังต้องดำเนินไปตามนโยบายที่ได้รับมาผู้บังคับบัญชา มีการวางแผนในการทำงาน มีการแต่งตั้งคณะทำงานในแต่ละหมวด ฝ่าย งานหรือโครงการที่เหมาะสมและมีความรู้ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามงานให้คำชี้แนะในการทำงานแก่บุคลากรอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำให้การทำงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ อินทนาม (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 9 ประจำปีงบประมาณ 2540 ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านเช่นกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ กองมณี (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ครู-อาจารย์โดยส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ทั้งโดยภาพรวมและเป็นงานทั้ง 7 งาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีรายชื่อที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละงาน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะว่า ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในแนวนโยบายการบริหารและมีการสร้าง



ความใจและความตระหนักในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานเพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าให้เกิดขึ้นในหมู่บุคลากร มีการแต่งตั้งมอบหมายงานแก่บุคลากรที่เหมาะสม ผู้บริหารสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานและแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและเสริมสร้างกิจกรรมที่เอื้อต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ กองมณี (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ครู-อาจารย์ โดยส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ทั้งโดยภาพรวมและเป็นงานทั้ง 7 งาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีรายชื่อที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ครัก (Krug. 1990 : 112) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนและความเป็นผู้นำซึ่งได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำของผู้บริหาร โดยวัดการมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการการเป็นผู้นำของโรงเรียน และผู้บริหาร พบว่า บทบาทของครูใหญ่ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การจัดการด้านหลักสูตร การนิเทศการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน นอกจากนี้พบว่า ผลจากบทบาทของผู้บริหารจะมีผลโดยตรงต่อภาพบุคลิกลักษณะของนักเรียน ครูโรงเรียนและชุมชน

2. เมื่อเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

2.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แม้ว่าผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการรับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด และวางแผนในการทำงาน แต่งตั้งและมอบหมายงานแก่บุคลากรที่เหมาะสม และสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการพัฒนางานที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดการศึกษาแก่เยาวชน มีกิจกรรมที่เสริมสร้างและเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียน

การสอนให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขั้นตอนของทางการทำงานในพื้นที่ อาจมีอุปสรรคและข้อบกพร่องเนื่องมาจาก สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สภาพของการปกครอง และวัฒนธรรมของชุมชน ของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ตลอดจนทักษะ ความชำนาญในการบริหาร บุคลิกภาพส่วนบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อสภาพการบริหารและทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ครัก (Krug, 1990 : 112) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเป็นผู้นำซึ่งได้ทำการศึกษาความเป็นผู้นำของผู้บริหาร โดยวัดการมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการการเป็นผู้นำของโรงเรียน และผู้บริหาร พบว่า บทบาทของครูใหญ่ในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การจัดการด้านหลักสูตร การนิเทศการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ พบว่า ผลจากบทบาทของผู้บริหารจะมีผลโดยตรงต่อภาพบุคลิกลักษณะของนักเรียน ครู โรงเรียนและชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ อินทนาม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี จากผลการวิจัย เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 9 ประจำปีงบประมาณ 2540 ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน มีความคิดเห็น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของ สัมฤทธิ์ สุเพ็ญศิลป์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู – อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา มีความคิดเห็น ทั้งโดยส่วนรวมและรายมาตรฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวัฒนธรรมท้องถิ่น ความพร้อมทางงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการบริหารจัดการงานภายในสถานศึกษา ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ความขาดแคลนในเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละขนาดที่แตกต่างกัน เป็นผลทำให้มี

ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ กองมณี ( 2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ครู-อาจารย์ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## 6. ข้อเสนอแนะ

### 6.1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของตนเองเพื่อให้มีระดับการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น เพื่อให้มีการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนาความเป็นผู้นำ เพื่อนำองค์กรให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

6.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นในความเป็นผู้นำและผู้บริหารการศึกษา เพื่อให้การบริหารงานเกิดผลดีต่อองค์กรและสังคม

6.1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำที่สุด เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ควรมีการปรับปรุงพัฒนาในการบริหารจัดการองค์กร แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความเป็นผู้นำในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในองค์กรและการพัฒนาผู้เรียนที่ยั่งยืน

## 6.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่น

6.2.2 ควรมีการศึกษา การปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดด้านอื่น ๆ

6.2.3 ควรมีการศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้มีความเจริญที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY